

De bedoeling dienen

17 april 2015, onderricht krijgskunst-training door Ad van Dun,
tekstversie van audio-bestand, gepubliceerd op [Stiltijdharma](#).



De laatste tijd kom ik vaker een overweging tegen: 'Hoe extremer de wereld draait, d.w.z. hoe extremer de standpunten en de visies worden, hoe meer ze lijken samen te vallen of verwant te zijn met de absolute, onvoorwaardelijke kijk op het leven'.

Als ik denk aan mensen die de IS-filosofie aanhangen of deze levenshouding belichamen: ze zijn volkomen onbekommerd en lijken haast transcendent beschikbaar te zijn voor het universum. Volkomen gelegitimeerd, de waarheid belichamend voor hun gevoel. Felle harde opstellingen en extreme uitingen in het algemeen: ze roepen heel wat vragen op, en dus ook vragen naar de juiste manier van oefenen en de juiste manier van groeien als mens.

Wat is dat, waar leidt dit naar toe, waar investeer je in? Welk perspectief dien je met het je scholen en groeien, perspectieven kiezen en de weg bewandelen? Waar leidt die weg naartoe? En besef dat theorie en visie geen garantie biedt tegen een verkeerde ontwikkeling. Je moet die monitoren. Praktijk en visie moeten steeds samenvallen. Visie kan je leiden naar blindheid, het kan een houvast worden, een eigen leven gaan leiden. Het kan je verblinden en fanatiek worden.

Dit alles is bedoeld als materiaal rond Osensei's uitspraak dat je als beoefenaar oog moet gaan krijgen voor de 'divine ways' zoals hij dat noemt: de werking van de goddelijke weg [Heart of aikido, p. 69]. De werking van het universum bedoelt hij daarmee: oog gaan krijgen voor de talloze vormen waarin zich dat manifesteert, de werking van het universum. Als je dat doet, zegt hij, dan zul je je missie leren kennen. Dan zul je de bedoeling van jouw bestaan leren kennen. Dan zul je dus het leven leren kennen, je zult de weg leren kennen als je de talloze vormen die het leven aanneemt leert kennen en de manier waarop het werkt.

Als je alles onderzoekt wat je allemaal tegenkomt, dan leer je die dingen kennen natuurlijk. En naarmate je dat leven leert kennen, leer je jezelf kennen, want jij bent een onderdeel van het leven, we functioneren in een context. Zo leer je je missie kennen. De term missie heeft heel veel te maken met wat ik in het begin zei. Er zijn veel mensen die op een missie zijn en het is maar de vraag hoe heilzaam dat is. Of die missie ook wel werkelijk bewust wordt gediend en of dat een juiste heilzame verbinding heeft, of dat er een zelfzuchtig motief is, verpakt in allerlei legitimatie en maatschappelijke doelen.

Dus het is denk ik begrijpelijk wat Osensei bedoelt; hij vertaalt dat ook praktisch en zegt: 'Mijn missie is het aanreiken van misogi', zuiveringsmogelijkheid als mens en vandaaruit een zuiverend veld zijn, een bevrijdend veld in de samenleving. En daar is weinig op aan te merken, dat is een heilzame missie.

Maar de wetmatigheid die hij uitspreekt is: 'Als jij het leven leert kennen, zul je je missie leren kennen'. En dat is dus iets wat deel uitmaakt van de weg. Zo reikt hij dat aan. Je zou kunnen zeggen: naarmate je oefent word je je bewuster van wat de bedoeling is. Maar ik denk dat het geen kwaad kan dat om heel goed te blijven oppassen dat je die bedoeling steeds blijft monitoren of die wel de grote bedoeling is of dat je die niet gaat interpreteren en ermee aan de haal gaat. Het is een hele dunne lijn tussen dé bedoeling en mijn bedoeling. En je weet uit ervaring hoe lastig het is om te weten: wat is nou de bedoeling? Of doe ik het soms zelf? Móet dit nou en is dit nou echt de bedoeling, of is dit een klein belang? Dat is lastig, iedereen worstelt met die vraag.

Als je serieus de weg wilt bewandelen kom je dievraag heel kernachtig tegen. Op het punt van onvoorwaardelijkheid gaat dat heel erg opspelen; zodra je echt eerlijk gaat worden gaat die vraag echt lastig worden. En dan ga je ook zien hoe snel je je verblindt, hoe snel je denkt dat je goed bezig bent, maar dan toch op momenten concludeert: nee dat zijn belangen die ik dien. Het is een argument vanuit mezelf. Het is niet vrij, het is geconditioneerd. Het is niet de bedoeling, maar het was weer eens een van de zovele kleinere doeltjes die ik heb gemaakt. En dat is het risico: dat ik die dan legitimeer in de context van het oefenen.

Het gevaar van spiritualiteit is dat het je ego nog veel grondiger kunt legitimeren, als je niet oppast. Je kunt met waarheid veldslagen winnen. Je kunt hele beschavingen te gronde richten in naam van waarheid, zoals dat ook nu gebeurt.

Dat is het grootste risico wat ook de Boeddha al geformuleerd heeft: misbruik maken van de dharma is de grootste zonde die je kunt bedrijven, die je kunt begaan. In naam van de dharma onheil aanrichten is de grootste ondeugd die je op je karmalijst kunt zetten; daar zul je flink schoonmaak voor moeten houden om dat weer recht te zetten.

Dáárom is bescheidenheid zo belangrijk. Dát is de waarde van bescheidenheid. Dat je dit voorkomt in elk geval, dat je die zwaarste zonde niet begaat. Dat je je daarvan vrijhoudt, dat je daarvoor waakt. En dus een dienende houding leert waarderen in plaats van een kartrekker willen zijn en invullen, omdat dit laatste een veel groter risico voor verblindings met zich meebrengt. Het ligt veel dichterbij eigen doelen maken, een eigen proces daarvan maken. Dienen is leunen, rusten is de bedoeling. Niks op gang brengen maar faciliterend ondersteunen wat altijd werkzaam en niet iets nieuws willen genereren. Dat laatste heeft hele grote risico's voor toe-eigening: nieuwe dingen, speciaal willen zijn is allemaal toe-eigening, allemaal voedsel voor ik-spul, potentiële bronnen van woeking, op de loop gaan met spiritualiteit.

Dus integriteit is niet zo makkelijk. Maar de diepte van onvoorwaardelijkheid en overgave waar Osensei van getuigt - dat wil zeggen de verbinding met het universum werkelijk serieus nemen en gaan dienen - dat moet wél gerealiseerd worden.

Dit verhaal is dus geen argument om te zeggen: 'Laten we dan maar niet zo diepgaand opereren, dan wordt het tenminste niet zo onveilig. Dan ga ik dat risico maar niet zo aan; als ik de dingen wat in het midden houd, loop ik niet de kans dat ik zo grondig hoef te investeren en dat ik dan zo grondig op de loop ga met alles.' Je denkt dat je op deze manier dit risico vermijdt, maar dat is niet de bedoeling. Je moet wel degelijk grondig te werk gaan. Je moet wel degelijk tot op de grens gaan en daarover heengaan, dus op de grens van je

eigen kunnen en dan daarover heengaan naar onvoorwaardelijkheid.

Je moet erin gaan vertrouwen dat het mogelijk is je bewust over te geven aan iets, zonder dat het leidt tot verblinding. Je moet niet bang worden voor het leven of voor het universum en overgave als risico zien. Dus dat het kwaad niet als laatste de stem blijkt te hebben maar dat goedheid de laatste stem heeft. Grote goedheid, niet moralistische goedheid, kleine veilige goedheid, maar de diepe, vrije goedheid. Want echte spiritualiteit is leefbaar en is ook de bedoeling. Dat blijft helemaal overeind staan. Maar je moet het goed bewust faciliteren en bedienen en begeleiden. Dat wil dus zeggen: het hele verhaal blijven zien en niet selectief worden. De hele werkelijkheid zien blijven.

Ik denk dat dit de grootste garantie is voor zuiverheid. Als je álles wilt zijn en kunt zijn. En niet iets tegen iets anders, niet iets in contrast met iets anders. Dat je de hele werkelijkheid kunt belichamen, en op grond daarvan precies kunt zien wat de dingen waard zijn en wat goed en kwaad in een veel diepere zin betekent, zoals de Boeddha dat ook heeft ingenomen en belichaamd. Dat was niet van: alles is ok; nee, sommige dingen kloppen, sommige niet. Maar met een grote wijsheid en tolerantie en zachtheid, stevige zachtheid. Stevig en ontspannen.

Dus het doel en die missie staan overeind. De weg heeft die bedoeling van transformatie, verwerkelijking, bevrijding en toekomen aan leven los van een ik-context. Het doorbréken van je kleinheid, van binnenuit. Dat je die jas aflegt en je helemaal opent en dus in dienst van iets anders gaat leven. En dat andere mag niets speciaals zijn, mag niet iets zijn wat jij kunt toe-eigenen, of wat zich jou kan toe-eigenen op een verkeerde manier.

Je moet helemaal open blijven, helemaal vanzelfsprekend de werkelijkheid bewijzen elk moment, zodat je je kunt laten dragen daardoor, zodat elk moment zijn goedheid voelbaar maakt, in alles, dus naar iedereen. Dit is denk ik menselijke wijsheid en liefdevolle spiritualiteit die heel wezenlijk verschilt van fanatisme. Dat laatste beroept zich óók op onvoorwaardelijke inzet en overgave, maar met een speciaal doel. Fanatisme draagt gehechtheid in zich, verblinding.

Je voelt wel hoe lastig het zal zijn om dat goed te scheiden, goed het verschil te blijven zien zodat je je niet laat vangen, ook niet door spirituele doelen, dat je je niet laat vangen maar dat je je laat voeden, toelaten, niet grijpt. Dat je voelt hoe heilzaam het je opent en dat het gemeenschappelijk is voor iedereen bruikbaar. Niet alleen voor jezelf, het is een soort universeel serum: spiritualiteit. En alle mensen hebben daar baat bij: wijsheid en liefde, vrijheid. Geen voorwaarden daaraan koppelen. Niet: het moet zo of zo; het kan op allerlei manieren.

En zo bezien dan, in dat licht, dus in dat juiste licht, is nog steeds de vraag: wat is mijn missie? Zie ik hoe het universum werkt? Heb ik oog voor de totale werkelijkheid? Oriënteer ik me als een soort totaalveld? Of ingevuld en geconditioneerd, afhankelijk, met spoortjes en met bepaalde criteria? Tevreden als ik dit en dit doe.

Dus 'wat is mijn missie' is eigenlijk 'wat is mijn motief'. Wat is de bedoeling van mijn leven, dat is wat Osensei bedoelt als hij zegt: 'De bedoeling van mijn leven voor mij was dat ik misogi kon aanbieden in de vorm van aikido, dat ik het 'bu-principe', van budo kan vertalen als een spirituele zuivering, als een heilzame reinigende kracht in de samenleving'. Dat was

zijn missie. En zo kun jij ook navoelen: wat is mijn diepste motief, wat is de invulling van mijn leven, wat geeft mijn leven zin?

Dus is de vraag: wat is de bedoeling van mijn bestaan temidden van die miljoenen doeltjes allemaal die ik formuleer? Op dag-niveau, op maand-niveau, op jaar-niveau, op decennium-niveau: allemaal doelen. Naar achteren toe ook weer hersteldoelen naar het verleden; naar aanleiding van je verleden formuleer je hersteldoelen. Allemaal potentiële hechtingspunten, die weliswaar ontwikkelpunten voor je persoonlijkheid zijn, maar dat is niet de diepste laag waar je je bedoeling kunt vinden.

De bedoeling is niet dat jij een prettig persoontje wordt en dat je alleen maar bepaalde aspecten ontwikkelt. Dat is niet je missie hier op aarde, om het met Osensei's termen te vertalen. Het is niet jouw missie dat je iets kunt neerzetten. Dat zegt niks. De kwaliteit waarméé, de diepte, het gezag dat jij belichaamt: of dit jouw gezag is of dat dit het gezag is van het universum. Dat jij ook werkelijk de boodschapper bent, de drager van het een universele bedoeling: dat kun je voelen. Of jij vrij bent van verlangen in het dienen van dat doel of dat jij dat doet omwille van de ontplooiing van een ik-gevoel. Of dat dit belangeloos is en dat je voelt dat het klopt.

Dit is de manier waarop ik de weg bewandel. Dit is hoe ik de weg dien. In deze functie, in deze rol. Dit is de manier waarop ik me beschikbaar stel. Het heeft allerlei aspecten, jouw missie. Dat kun je langzaam zich laten uitfilteren. Is mijn missie vooral publiekelijk of is die vooral anoniem? Wat voor een vorm heeft mijn functioneren? Waar gedij ik dan als instrument van de weg. Op welke manier bloei ik en kan de weg bloeien? Op welke manier kan waarheid bloeien via mij? En dan kun je ook voelen of plekken waar je werkt bijvoorbeeld heilzaam zijn in dat licht of dat die heilzaam zijn voor je eigen kleinere doelen.

Dát is een verschil, het verschil tussen welbevinden en waarheid. Werk kan bijvoorbeeld niet prettig voelen, maar wel vruchtbaar zijn in dienst van jouw ontwikkeling. Dus in het licht van waarheid kan dat bruikbaar zijn om dat dan toch te doen. Omdat je daar allerlei aspecten tegenkomt waar je wat aan hebt, waar je mee kunt groeien.

Het kan ook andersom zijn, dus dat het heel prettig is daar, maar dat het niet de bedoeling is dat je daar blijft. Omdat jouw groeipotentie opgesoupeerd is daar en dat je daar langzaam vruchten gaat plukken voor het ik, en dan wordt het tijd om te vertrekken. Zo kun je voelen wat de bedoeling is.

En je kunt ook voelen: 'mijn vaardigheden'. Waar beschik ik zoal over en in welke richting leidt dat? Dat zijn ook de normale gesprekken die je voert met consulenten. Waar beschik je over, waar kunnen we jou voor gebruiken. Al die moderne technieken die ze tegenwoordig daarvoor hebben.

Maar jij kunt dat zelf dieper voelen, niet zozeer op functie-niveau maar aansluitend op je hart. Wat wekt mijn bereidheid en inzet? Waar wil ik me voor sterk maken? In welke richting gaat dat? Welke vorm neemt dat aan? Probeer een beetje dat woord 'missie' te vertalen naar 'bedoeling', zodat je daar werk van kunt maken en niet maar gewoon de dagen laat verlopen, onbewust, en dat het leven zomaar wat vorm krijgt. Dan heb je kans dat je niet de diepte eruit haalt die erin zit. Niet bewust het leven gelegenheid geeft om jou te doen ontplooiën.

Als jij elke dag die notie van een bedoeling meedraagt, zeg je eigenlijk elke dag tegen het leven, tegen het universum: 'Ontplooi mij ten diepste, maak de bedoeling duidelijk.'

Als je dat niet doet, dan heb je kans dat je via jou doeltjes gewoon blijft opereren en dan aan het einde helemaal niet toekomt aan je volledigheid, aan de missie, aan de bedoeling. Ik denk dat als je dit bestaan ten volle wil benutten, dan moet je aan het einde of onderweg het gevoel hebben dat je in volheid draait. En niet enkel maar houvast zoeken in prettige dingetjes of in dingen die je kunt, terwijl je tegelijkertijd het gevoel hebt dat de helft jou niet duidelijk is of dat je ernaast loopt. Dat is de uitnodiging van de weg: eruit halen wat erin zit. Niet naar buiten kijken, maar binnen voelen. Wat daarin zit wil eruit en niet wat buiten is dat wil naar binnen. Er is niks te halen buiten.

Er is maar één ding, en dat is je hart openen, voor de rest is er helemaal geen bedoeling. En dat neemt een vorm aan, dat hart openen. Dat ga je uitdrukken op een bepaalde manier. Je gaat de weg vormgeven, je gaat het uitdrukken en van nature delen met elkaar. Dat is een kenmerk van de weg van beoefenaars. Een kenmerk van wereldlingen is dat ze niks kunnen delen op essentieniveau. Alleen maar op situatieniveau, op conditieniveau met elkaar wat delen, maar dan nog altijd gebrekkig.

Beoefenaars kunnen op hartsniveau de weg delen en het hart delen. Dus dat willen zeggen de expressie van die intentie open vorm laten vinden, belangeloos vorm laten vinden. In vrijheid, licht en efficiënt inzetbaar en beschikbaar opereren. En dan voelen hoe je hetzelfde doel dient, eenzelfde heer dient, eenzelfde bewogenheid, in eenzelfde context opereert. Je ervaart wijsheid, waarheid, innerlijkheid als basis en kijkt ook zo naar elkaar en ziet en voelt elkaars innerlijkheid. Dat is fijn, dan voel je je gezien, terwijl je je in werelds opzicht nooit gezien voelt. En als je niet oppast ga je ook nog je best doen om gezien te worden. Dan ben je helemaal ver van huis.

Dus Osensei's inbreng is betekenisvol, altijd bruikbaar. Goede aanmoediging: eruit halen wat erin zit en je bewust worden van hoe je je leven besteedt. En dat innerlijkheid het uitgangspunt is, dat je daar vindt wat je beweegt en niet in uiterlijkheid. Het zegt niks als je iets als een loos gebaar gewoon maar wat projecteert: ik ga dat doen, dat lijkt me leuk. Het zal niet standhouden als je het niet koppelt aan innerlijkheid. Dan zul je er een tijdje in investeren en het links of rechts tot leven brengen, maar als het niet aansluit bij de bedoeling van je hart, zegt het je op een gegeven moment niks meer. En dan gaat het zinloos voelen. Je legt je dan daarbij neer, of je gaat écht kijken naar jezelf.

En dan zeg je: ik moet dat anders oppakken, ik moet de bedoeling van binnenuit eerst gaan voelen en dan kijken wat daar op aansluit. En niet: is er nog wat leuk te om doen - maar wat móet er? Wat is de bedoeling? Wat vraagt het leven van me? En op welke manier kan ik dat recht doen? En als je dan voelt dat je krimpt of dat je dat grijpt en er zelf wat van gaat maken, dan weet je: ik moet dit wél op de juiste manier gaan doen allemaal.

We gaan verder met misogi...

